

Міністерство освіти і науки України
ВСП «Ковельський промислово-економічний фаховий коледж
Луцького національного технічного університету»

**Різнорівневі завдання
для семестрового контролю знань (залік)
з освітнього компонента
«Економічна теорія»**

для здобувачів **1-го курсу**
освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр
галузі знань D Бізнес, адміністрування та право
спеціальності D1 Облік і оподаткування
денної форми здобуття освіти

Розробник: Павло МИХАЛЕВИЧ,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Ковель, 2024

**Перелік питань з освітнього компонента «Економічна теорія»,
які виносяться на залік
(1 курс, 1 семестр)**

1. Предмет економічної теорії.
2. Методи економічної теорії.
3. Функції економічної теорії.
4. Етапи розвитку економічної теорії.
5. Економічні потреби та їх класифікація.
6. Виробничі ресурси і фактори виробництва.
7. Проблема економічного вибору.
8. Сутність економічних систем.
9. Типи економічних систем.
10. Суб'єкти економічної системи.
11. Ринкова економіка.
12. Відносини власності в економічній системі.
13. Форми власності.
14. Форми суспільного виробництва.
15. Сфери і фактори суспільного виробництва.
16. Ефективність суспільного виробництва.
17. Споживчі блага як засіб задоволення потреб. Корисність економічного блага.
18. Крива байдужості.
19. Бюджетна лінія.
20. Рівновага споживача.
21. Сутність та класифікація ринків.
22. Економічна природа конкуренції.
23. Ринок вільної (чистої) конкуренції.
24. Ринки обмеженої (недосконалої) конкуренції.
25. Ринок монополії.
26. Сутність і функції грошей.
27. Концепції походження та еволюція грошей.
28. Сутність грошового обігу.
29. Попит та товар.
30. Нецінові чинники попиту на товар.
31. Пропозиція товару.
32. Вплив нецінових чинників на пропозицію товару.
33. Взаємодія попиту і пропозиції.
34. Цінова еластичність попиту і пропозиції.
35. Ринок товарів та послуг.
36. Ринок праці.
37. Ринок капіталу.
38. Ринок землі.
39. Ринкове формування доходів.
40. Рента.
41. Заробітна плата.
42. Позичковий процент.
43. Дохід від інвестування капіталу.
44. Нерівність у розподілі доходів.

45. Банки у функціонуванні ринку капіталів.
46. Небанківські фінансово-кредитні установи.

**Приклад різнорівневого завдання
для семестрового контролю знань з освітнього компонента
«Економічна теорія»
(1-й курс, 1-й семестр)**

**Варіант 1
Середній рівень
Тести**

(за один виконаний тест – 0,5 бала)

1. Наукова школа, яка обґрунтовує необхідність активного втручання держави в регулювання ринкової економіки, називається:

- а) марксизм;
- б) маржиналізм;
- в) монетаризм;
- г) кейнсіанство;
- д) інституціоналізм.

2. Ресурси, які реально задіяні у виробництві – це:

- а) виробничі ресурси;
- б) фактори виробництва;
- в) природні ресурси;
- г) матеріальні ресурси;
- д) трудові ресурси.

3. Суб'єкти економічної системи, які забезпечують виробництво та відтворення ресурсу праці, постачають виробничі фактори, самостійно приймають господарські рішення тощо, це:

- а) домашні господарства;
- б) фірми;
- в) фінансово-кредитні установи;
- г) держава;
- д) робоча сила.

4. Тип власності, який утверджує рівність прав усіх громадян щодо користування об'єктами власності – це:

- а) приватна власність;
- б) колективна власність;
- в) пайова власність;
- г) власність громадських організацій;
- д) суспільна власність.

5. Будь-який засіб, що використовують для задоволення потреб – це:

- а) благо;
- б) корисність;
- в) ринок;
- г) конкуренція;
- д) гроші.

6. Верстати, машини, устаткування, інструменти, виробничі будівлі, споруди, допоміжні пристрої, тощо – це:

- а) засоби виробництва;
- б) засоби праці;
- в) предмети праці;
- г) матеріальне виробництво;
- д) товарне виробництво.

7. Додаткова корисність, яку людина отримує від споживання ще однієї додаткової одиниці блага – це:

- а) функція корисності
- б) сукупна корисність
- в) гранична корисність
- г) закон спадної граничної корисності
- д) максимізація корисності

8. Встановлення демпінгових цін – це один із методів:

- а) внутрішньогалузевої конкуренції
- б) міжгалузевої конкуренції
- в) міжнародної конкуренції
- г) нецінової конкуренції
- д) несумлінної конкуренції

9. Яка із функцій грошей втрачає значення за умов нестабільності, коли виникають бартерні відносини:

- а) міра вартості
- б) засіб обігу
- в) засіб платежу
- г) засіб нагромадження
- д) світові гроші

10. Якщо коефіцієнт еластичності попиту більший за 1, то попит:

- а) еластичний
- б) нееластичний
- в) абсолютно нееластичний
- г) абсолютно еластичний
- д) одинично-еластичний

Достатній рівень

Задача

(за виконану задачу 5 балів)

Два робітники-токарі виготовляють партію деталей. На виробництва однієї деталі перший робітник витрачає 5 хвилин, другий робітник – 6 хвилин. Робоча зміна робітників триває 8 годин. Визначити:

- 1) продуктивність праці кожного робітника за годину;
- 2) продуктивність праці кожного робітника за робочу зміну.

Високий рівень

Теоретичні запитання

(за відповідь на теоретичне запитання 5 балів)

Виробничі ресурси і фактори виробництва

**Приклад виконання різнорівневого завдання
для складання заліку з освітнього компонента «Економічна теорія»
(1 курс, 1 семестр)**

**Середній рівень
Тести**

1. Наукова школа, яка обґрунтовує необхідність активного втручання держави в регулювання ринкової економіки, називається:

- а) марксизм;
- б) маржиналізм;
- в) монетаризм;
- г) кейнсїанство;**
- д) інституціоналізм.

2. Ресурси, які реально задіяні у виробництві – це:

- а) виробничі ресурси;
- б) фактори виробництва;**
- в) природні ресурси;
- г) матеріальні ресурси;
- д) трудові ресурси.

3. Суб'єкти економічної системи, які забезпечують виробництво та відтворення ресурсу праці, постачають виробничі фактори, самостійно приймають господарські рішення тощо, це:

- а) домашні господарства;**
- б) фірми;
- в) фінансово-кредитні установи;
- г) держава;
- д) робоча сила.

4. Тип власності, який утверджує рівність прав усіх громадян щодо користування об'єктами власності – це:

- а) приватна власність;
- б) колективна власність;
- в) пайова власність;
- г) власність громадських організацій;
- д) суспільна власність.**

5. Будь-який засіб, що використовують для задоволення потреб – це:

- а) благо;**
- б) корисність;
- в) ринок;
- г) конкуренція;
- д) гроші.

6. Верстати, машини, устаткування, інструменти, виробничі будівлі, споруди, допоміжні пристрої, тощо – це:

- а) засоби виробництва;

- б) засоби праці;**
- в) предмети праці;
- г) матеріальне виробництво;
- д) товарне виробництво.

7. Додаткова корисність, яку людина отримує від споживання ще однієї додаткової одиниці блага – це:

- а) функція корисності
- б) сукупна корисність
- в) гранична корисність**
- г) закон спадної граничної корисності
- д) максимізація корисності

8. Встановлення демпінгових цін – це один із методів:

- а) внутрішньогалузевої конкуренції
- б) міжгалузевої конкуренції
- в) міжнародної конкуренції
- г) нецінової конкуренції
- д) несумлінної конкуренції**

9. Яка із функцій грошей втрачає значення за умов нестабільності, коли виникають бартерні відносини:

- а) міра вартості
- б) засіб обігу**
- в) засіб платежу
- г) засіб нагромадження
- д) світові гроші

10. Якщо коефіцієнт еластичності попиту більший за 1, то попит:

- а) еластичний**
- б) нееластичний
- в) абсолютно нееластичний
- г) абсолютно еластичний
- д) одинично-еластичний

Достатній рівень Задача

Два робітники-токарі виготовляють партію деталей. На виробництва однієї деталі перший робітник витрачає 5 хвилин, другий робітник – 6 хвилин. Робоча зміна робітників триває 8 годин. Визначити:

- 1) продуктивність праці кожного робітника за годину;
- 2) продуктивність праці кожного робітника за робочу зміну.

Розв'язок

1. Визначаємо продуктивність праці робітника за годину:

1 робітник: $60/5 \text{ хв.} = 12 \text{ деталей};$

2 робітник: $60/6 \text{ хв.} = 10 \text{ деталей.}$

2. Визначаємо продуктивність праці робітника за робочу зміну:

1 робітник: $12 \text{ деталей} \times 8 \text{ год.} = 96 \text{ деталей}$;

2 робітник: $10 \text{ деталей} \times 8 \text{ год.} = 80 \text{ деталей}$.

Відповідь: продуктивність праці робітників за годину: 1 робітник – 12 деталей, 2 робітник – 10 деталей. Продуктивність праці робітників за зміну: 1 робітник – 96 деталей, 2 робітник – 80 деталей.

Високий рівень **Теоретичні запитання**

Виробничі ресурси і фактори виробництва

Повна відповідь на теоретичне запитання

Створення товарів і послуг, призначених для задоволення потреб, вимагає використання певних ресурсів.

Виробничі ресурси поділяються на чотири групи:

1) *природні ресурси* – придатні для виробництва природні сили і речовини (земля, корисні копалини, рослини і тварини, вода, кліматичні умови тощо). Однією з основних проблем в теперішній час є проблема вичерпності та відновлюваності природних ресурсів;

2) *людські (трудові) ресурси* – населення працездатного віку;

3) *матеріальні ресурси* – створені людиною засоби виробництва (верстати, машини, будівлі, інструменти, комунікації, паливо тощо);

4) *фінансові ресурси* – кошти, які суспільство спроможне виділити на придбання виробничих ресурсів.

Фактори виробництва – це ресурси, які реально задіяні у виробництві.

Економісти виділяють чотири основних фактори виробництва:

1) *земля* як фактор виробництва – це всі задіяні у суспільному виробництві природні ресурси (орні землі, ліси, родовища корисних копалин, водні ресурси тощо);

2) *праця* як фактор виробництва – це зайнята у виробництві людська робоча сила, всі фізичні і розумові здібності людини, які застосовуються у виробництві товарів і послуг;

3) *капітал* як фактор виробництва – охоплює всі виробничі знаряддя (машини, інструменти, обладнання, будівлі), які використовуються у виробництві і постачанні товарів і послуг;

4) *підприємницькі здібності* як фактор виробництва – це особливий вид праці з організації та управління господарською діяльністю.

Виробничі ресурси є *обмеженими (рідкісними)*. Під обмеженістю розуміють не тільки можливість повного вичерпання якогось ресурсу, а й наявність необхідної його кількості в даний момент і даному місці. Обмеженість ресурсів має абсолютний і відносний характер. *Абсолютна обмеженість* означає, що ресурси обмежені самою природою (земля, корисні копалини). *Відносна обмеженість* означає, що ресурси обмежені відносно масштабів зростання людських потреб.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання відповіді на тестове завдання:

За кожне вірно розв'язане тестове завдання здобувач освіти отримує 0,5 балів.

Критерії оцінювання відповіді на задачу:

5 балів. Здобувач освіти:

- вірно, грамотно і творчо розв'язує задачу;
- подає повні пояснення до розв'язку;
- формує повний та вичерпний висновок;
- роботу виконує чисто та охайно.

4 бали. Здобувач освіти:

- вірно розв'язує задачу, однак допускає незначні неточності, які не змінюють ходу розв'язку задачі;
- допускає помилки в поясненнях;
- не наводить деякі пояснення до розв'язку задачі;
- формує неповний та неточний висновок;
- допускає незначну кількість виправлень.

3 бали. Здобувач освіти:

- допускає помилки в поясненнях та обчисленнях, які не змінюють послідовності розв'язку;
- не наводить більшості пояснень до розв'язків;
- у висновках допускає помилки;
- в роботі допускає значну кількість виправлень.

2 бали. Здобувач освіти:

- наводить лише формули для обчислення задачі, не проводячи самих обчислень;
- допускає грубі помилки в обчисленнях;
- подає лише деякі пояснення до розв'язків;
- висновки дає невірні;
- роботу оформлює неохайно.

1 бал. Здобувач освіти:

- не дотримується послідовності у розв'язку задачі;
- не подає пояснень до розв'язків;
- наводить лише деякі обчислення, які фрагментарно відображають хід розв'язку задачі;
- висновків не формулює.

0 балів. Здобувач освіти не подає розв'язку задачі.

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання:

5 балів. Здобувач освіти:

- повністю виконує і розкриває зміст поставленого завдання;
- дає вірні та вичерпні висновки і узагальнення;

- застосовує елементи логічного мислення;
- не допускає граматичних помилок, роботу виконує охайно у відповідності з нормативними вимогами.

4 бали. Здобувач освіти:

- виконує і розкриває зміст поставленого завдання, але в роботі упущені деякі визначення чи пояснення, які несуттєво впливають на повноту викладеного матеріалу;
- дає вірні висновки і узагальнення;
- відповідь дає правильну, але можливі неточності у викладенні матеріалу, які не змінюють суті відповіді;
- роботу виконує охайно, однак допускає незначні граматичні помилки.

3 бали. Здобувач освіти:

- допускає значні помилки, які істотно впливають на правильність відповіді;
- не дотримується послідовності у викладенні матеріалу;
- відповіді на питання дає неповні, в роботі не наведено більшості пояснень та визначень;
- робота оформлена неохайно.

2 бали. Здобувач освіти:

- не розкриває основного змісту завдання;
- допускає грубі помилки у текстовому матеріалі;
- в роботі подає лише окремі пояснення і визначення.

1 бал. Здобувач освіти:

- не орієнтується у матеріалі;
- відповідь дає не по суті запитання;

0 балів. Здобувач освіти не дав відповіді на питання.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Середній рівень:

5 – 9,5 балів – оцінка «задовільно»;

Достатній рівень:

10 – 13 балів – оцінка «добре»

Високий рівень:

13,5 - 15 балів – оцінка «відмінно»;

Міністерство освіти і науки України
ВСП «Ковельський промислово-економічний фаховий коледж
Луцького національного технічного університету»

**Різнорівневі завдання
для семестрового контролю знань (залік)
з освітнього компонента
«Економічна теорія»**

для здобувачів **1-го курсу**
освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр
галузі знань D Бізнес, адміністрування та право
спеціальності D1 Облік і оподаткування
денної форми здобуття освіти

Розробник: Павло МИХАЛЕВИЧ,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Ковель, 2025

**Перелік питань з освітнього компонента «Економічна теорія»,
які виносяться на залік
(1 курс, 2 семестр)**

1. Підприємництво як особливий вид діяльності.
2. Види підприємництва.
3. Класифікація підприємств.
4. Витрати виробництва.
5. Доходи підприємства.
6. Прибуток підприємства.
7. Фінансування підприємства.
8. Інвестиційні ресурси підприємства
9. Активи підприємства
10. Сутність і функції менеджменту.
11. Суть і завдання маркетингу.
12. Класифікація маркетингу.
13. Поняття та елементи комплексу маркетингу.
14. Загальна рівновага національної економіки.
15. Сукупний попит.
16. Сукупна пропозиція
17. Циклічність як форма руху національної економіки.
18. Суть і основні характеристики системи національних рахунків.
19. Валовий внутрішній продукт.
20. Сутність зайнятості і безробіття.
21. Види безробіття.
22. Наслідки безробіття.
23. Сутність та види інфляції.
24. Взаємозв'язок безробіття та інфляції.
25. Соціально-економічні наслідки інфляції.
26. Антиінфляційна політика держави.
27. Причини державного регулювання економіки.
28. Форми державного регулювання економіки.
29. Соціальні гарантії та соціальний захист населення.
30. Фінансова та бюджетна система країни.
31. Податкова система країни.
32. Державний борг.
33. Бюджет та його види.
34. Доходи державного бюджету.
35. Видатки державного бюджету.
36. Поняття бюджетного дефіциту.
37. Попит на гроші.
38. Пропозиція грошей.
39. Зміст грошово-кредитної (монетарної) політики.
40. Центральний банк держави.
41. Комерційні банки.
42. Поняття світового господарства.
43. Міжнародні економічні відносини.
44. Міжнародна економічна інтеграція.
45. Глобалізація світового господарства.

46. Суть і теорії міжнародної торгівлі.
47. Торговельний і платіжний баланс країни.
48. Регулювання міжнародної торгівлі.
49. Поняття та види валюти.
50. Валютний курс.
51. Міжнародна валютна система та етапи її розвитку.
52. Сутність та причини міжнародної міграції робочої сили.
53. Поняття міжнародного ринку праці.
54. Сутність та причини міжнародного руху капіталу.
55. Форми міжнародного переміщення капіталу.
56. Міжнародний кредит.

**Приклад різнорівневого завдання
для семестрового контролю знань з освітнього компонента
«Економічна теорія»
(1-й курс, 2-й семестр)**

**Варіант 1
Середній рівень
Тести**

(за один виконаний тест – 0,5 бала)

1. Яка із функцій грошей виникає внаслідок функціонування кредитних відносин:

- а) міра вартості;
- б) засіб обігу;
- в) засіб платежу;
- г) засіб нагромадження;
- д) світові гроші.

2. Метод розрахунку ВВП, який обчислюється як сума споживчих витрат домогосподарств, валових інвестицій, державних закупівель та чистого експорту, називається:

- а) виробничий метод;
- б) метод кінцевого споживання;
- в) розподільчий метод;
- г) метод розрахунку за доходами;
- д) метод проміжного споживання.

3. Який вид доходу не відносять до факторних доходів:

- а) заробітна плата;
- б) процент;
- в) прибуток;
- г) рента;
- д) податок.

4. Заробітна плата, розмір якої визначається як добуток кількості виготовленої продукції на розцінку за одиницю продукції, називається:

- а) погодинна заробітна плата;
- б) відрядна заробітна плата;
- в) номінальна заробітна плата;
- г) реальна заробітна плата;
- д) мінімальна заробітна плата.

5. Платежі за ресурси, які фірма купує на ринках ресурсів, бо сам виробник не володіє цими ресурсами, формують:

- а) економічні витрати;
- б) явні (бухгалтерські) витрати;
- в) неявні (приховані) витрати;
- г) альтернативні витрати;
- д) постійні витрати.

6. Ресурси, що використовуються підприємством для створення виробничих запасів, авансування витрат на виробництво і реалізацію продукції, називаються:

- а) матеріальні активи;
- б) нематеріальні активи;
- в) необоротні активи;
- г) оборотні активи;
- д) основні засоби.

7. Модель ринку, для якого властива відносно велика кількість підприємств, що випускають подібну, але не ідентичну продукцію, називається:

- а) ринком вільної конкуренції;
- б) ринком монополістичної конкуренції;
- в) ринком олігополістичної конкуренції;
- г) ринком монополії;
- д) ринком чистої конкуренції.

8. Монополія, яка виникає внаслідок поступового завоювання фірмою виключного становища на ринку, називається:

- а) абсолютна монополія;
- б) природна монополія;
- в) економічна монополія;
- г) адміністративна монополія;
- д) монопсонія.

9. Інтеграційне об'єднання, яке включає спільний ринок і проведення єдиної узгодженої економічної політики, створення системи міждержавного регулювання соціально-економічних процесів, називається:

- а) зона вільної торгівлі;
- б) митний союз;
- в) валютний союз;
- г) економічний союз;
- д) політичний союз.

10. Державна зовнішньоекономічна політика, спрямована на заохочення розвитку національної економіки, її захист від іноземної конкуренції, називається:

- а) економічний протекціонізм;
- б) вільна торгівля;
- в) міжнародна торгівля;
- г) митний союз;
- д) глобалізація.

Достатній рівень

Задача

(за виконану задачу 5 балів)

Чисельність зайнятих складала 25 млн. осіб, чисельність безробітних – 3 млн. осіб, чисельність осіб поза робочою силою – 12 млн. осіб. Визначити: чисельність робочої сили, загальну чисельність населення, величину безробіття.

Високий рівень

Теоретичні запитання

(за відповідь на теоретичне запитання 5 балів)

Види безробіття

**Приклад виконання різнорівневого завдання
для складання заліку з освітнього компонента «Економічна теорія»
(1 курс, 2 семестр)**

**Середній рівень
Тести**

1. Яка із функцій грошей виникає внаслідок функціонування кредитних відносин:

- а) міра вартості;
- б) засіб обігу;
- в) засіб платежу;**
- г) засіб нагромадження;
- д) світові гроші.

2. Метод розрахунку ВВП, який обчислюється як сума споживчих витрат домогосподарств, валових інвестицій, державних закупівель та чистого експорту, називається:

- а) виробничий метод;
- б) метод кінцевого споживання;**
- в) розподільчий метод;
- г) метод розрахунку за доходами;
- д) метод проміжного споживання.

3. Який вид доходу не відносять до факторних доходів:

- а) заробітна плата;
- б) процент;
- в) прибуток;
- г) рента;
- д) податок.**

4. Заробітна плата, розмір якої визначається як добуток кількості виготовленої продукції на розцінку за одиницю продукції, називається:

- а) погодинна заробітна плата;
- б) відрядна заробітна плата;**
- в) номінальна заробітна плата;
- г) реальна заробітна плата;
- д) мінімальна заробітна плата.

5. Платежі за ресурси, які фірма купує на ринках ресурсів, бо сам виробник не володіє цими ресурсами, формують:

- а) економічні витрати;
- б) явні (бухгалтерські) витрати;**
- в) неявні (приховані) витрати;
- г) альтернативні витрати;
- д) постійні витрати.

6. Ресурси, що використовуються підприємством для створення виробничих запасів, авансування витрат на виробництво і реалізацію продукції, називаються:

- а) матеріальні активи;
- б) нематеріальні активи;
- в) необоротні активи;
- г) оборотні активи;**
- д) основні засоби.

7. Модель ринку, для якого властива відносно велика кількість підприємств, що випускають подібну, але не ідентичну продукцію, називається:

- а) ринком вільної конкуренції;
- б) ринком монополістичної конкуренції;**
- в) ринком олігополістичної конкуренції;
- г) ринком монополії;
- д) ринком чистої конкуренції.

8. Монополія, яка виникає внаслідок поступового завоювання фірмою виключного становища на ринку, називається:

- а) абсолютна монополія;
- б) природна монополія;
- в) економічна монополія;**
- г) адміністративна монополія;
- д) монопсонія.

9. Інтеграційне об'єднання, яке включає спільний ринок і проведення єдиної узгодженої економічної політики, створення системи міждержавного регулювання соціально-економічних процесів, називається:

- а) зона вільної торгівлі;
- б) митний союз;
- в) валютний союз;
- г) економічний союз;**
- д) політичний союз.

10. Державна зовнішньоекономічна політика, спрямована на заохочення розвитку національної економіки, її захист від іноземної конкуренції, називається:

- а) економічний протекціонізм;**
- б) вільна торгівля;
- в) міжнародна торгівля;
- г) митний союз;
- д) глобалізація.

Достатній рівень

Задача

Чисельність зайнятих складала 25 млн. осіб, чисельність безробітних – 3 млн. осіб, чисельність осіб поза робочою силою – 12 млн. осіб. Визначити: чисельність робочої сили, загальну чисельність населення, величину безробіття.

Розв'язок

1. Визначаємо чисельність робочої сили:

$$\begin{aligned}\text{Чисельність робочої сили} &= \text{Чисельність зайнятих} + \text{Чисельність безробітних} \\ \text{Чисельність робочої сили} &= 25 + 3 = 28 \text{ млн. осіб}\end{aligned}$$

2. Визначаємо загальну чисельність населення:

$$\begin{aligned}\text{Загальна чисельність населення} &= \text{Чисельність робочої сили} + \text{Чисельність осіб поза робочою силою}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{Загальна чисельність населення} &= 28 + 12 = 40 \text{ млн. осіб}\end{aligned}$$

3. Визначаємо величину безробіття:

$$\begin{aligned}\text{Величина безробіття} &= \frac{\text{Чисельність безробітних}}{\text{Чисельність робочої сили}} \times 100 \\ \text{Величина безробіття} &= \frac{3}{28} \times 100 = 10,7\%\end{aligned}$$

Відповідь. Чисельність робочої сили – 28 млн. осіб, загальна чисельність населення 40 млн. осіб, величина безробіття 10,7%.

Високий рівень Теоретичні запитання

Види безробіття

Повна відповідь на теоретичне запитання

Залежно від причин, що викликають безробіття, існує кілька його видів.

Фрикційне безробіття стосується тих осіб, які не працюють в зв'язку з добровільною зміною місця роботи (працівники шукають роботу або чекають на отримання роботи в найближчому майбутньому). Цей вид безробіття може бути викликаний зміною роботи як результат підвищення кваліфікації, професійної майстерності, зміною місця проживання, пошуком роботи через звільнення, втратою сезонної роботи тощо. Фрикційне безробіття є добровільним, має короткостроковий характер, вважається неминучим і нерідко стає бажаним. Адже воно є наслідком раціонального розподілу трудових ресурсів між регіонами, спричинене намаганням знайти фірму з більшою перспективою кар'єрного росту.

Структурне безробіття виникає під впливом структурних диспропорцій на ринку праці (невідповідність між попитом і пропозицією робочої сили за професією, кваліфікацією, географічними ознаками). Оскільки в технології та структурі суспільного виробництва постійно відбуваються зміни, вони змінюють і структуру попиту на робочу силу. Структурне безробіття є вимушеним і довгостроковим, тому що безробітні не можуть отримати роботи без відповідної перепідготовки, оволодіння новими навичками або внаслідок зміни місця проживання.

Фрикційне та структурне безробіття становлять **природне безробіття**. Фрикційне і структурне безробіття є неминучими, і їх неможливо уникнути в будь-якій економічній системі.

Інституційне безробіття виникає внаслідок діяльності певних суспільних інститутів. Воно пов'язане з тим, що іноді надмірні соціальні виплати, запровадження гарантованого мінімуму оплати праці, недосконалість податкової

системи призводять до того, що деяка частина працездатного населення не поспішає працевлаштовуватись, збільшуючи тим самим загальну кількість безробітних. Профспілки домагаються закріплення в колективних договорах високої заробітної плати, через що роботодавці скорочують попит на нових працівників. Центри зайнятості не дають достатньої інформації про вакансії, що не сприяє зменшенню безробіття.

Сезонне безробіття зумовлене сезонним характером виробництва у деяких галузях (сільське господарство, будівництво, туризм). Сезонне безробіття є цілком прогнозованим.

Циклічне безробіття – безробіття, яке виникає в період економічного спаду, падіння загальних обсягів виробництва, що проявляється у перевищенні пропозиції робочої сили над попитом на неї в усіх галузях і регіонах країни. Циклічне безробіття є вимушеним і масовим, його тривалість перевищує тривалість фрикційного, але є меншою за тривалість структурного безробіття.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання відповіді на тестове завдання:

За кожне вірно розв'язане тестове завдання здобувач освіти отримує 0,5 балів.

Критерії оцінювання відповіді на задачу:

5 балів. Здобувач освіти:

- вірно, грамотно і творчо розв'язує задачу;
- подає повні пояснення до розв'язку;
- формує повний та вичерпний висновок;
- роботу виконує чисто та охайно.

4 бали. Здобувач освіти:

- вірно розв'язує задачу, однак допускає незначні неточності, які не змінюють ходу розв'язку задачі;
- допускає помилки в поясненнях;
- не наводить деякі пояснення до розв'язку задачі;
- формує неповний та неточний висновок;
- допускає незначну кількість виправлень.

3 бали. Здобувач освіти:

- допускає помилки в поясненнях та обчисленнях, які не змінюють послідовності розв'язку;
- не наводить більшості пояснень до розв'язків;
- у висновках допускає помилки;
- в роботі допускає значну кількість виправлень.

2 бали. Здобувач освіти:

- наводить лише формули для обчислення задачі, не проводячи самих обчислень;
- допускає грубі помилки в обчисленнях;
- подає лише деякі пояснення до розв'язків;
- висновки дає невірні;
- роботу оформлює неохайно.

1 бал. Здобувач освіти:

- не дотримується послідовності у розв'язку задачі;
- не подає пояснень до розв'язків;
- наводить лише деякі обчислення, які фрагментарно відображають хід розв'язку задачі;
- висновків не формулює.

0 балів. Здобувач освіти не подає розв'язку задачі.

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання:

5 балів. Здобувач освіти:

- повністю виконує і розкриває зміст поставленого завдання;
- дає вірні та вичерпні висновки і узагальнення;

- застосовує елементи логічного мислення;
- не допускає граматичних помилок, роботу виконує охайно у відповідності з нормативними вимогами.

4 бали. Здобувач освіти:

- виконує і розкриває зміст поставленого завдання, але в роботі упущені деякі визначення чи пояснення, які несуттєво впливають на повноту викладеного матеріалу;
- дає вірні висновки і узагальнення;
- відповідь дає правильну, але можливі неточності у викладенні матеріалу, які не змінюють суті відповіді;
- роботу виконує охайно, однак допускає незначні граматичні помилки.

3 бали. Здобувач освіти:

- допускає значні помилки, які істотно впливають на правильність відповіді;
- не дотримується послідовності у викладенні матеріалу;
- відповіді на питання дає неповні, в роботі не наведено більшості пояснень та визначень;
- робота оформлена неохайно.

2 бали. Здобувач освіти:

- не розкриває основного змісту завдання;
- допускає грубі помилки у текстовому матеріалі;
- в роботі подає лише окремі пояснення і визначення.

1 бал. Здобувач освіти:

- не орієнтується у матеріалі;
- відповідь дає не по суті запитання;

0 балів. Здобувач освіти не дав відповіді на питання.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Середній рівень:

5 – 9,5 балів – оцінка «задовільно»;

Достатній рівень:

10 – 13 балів – оцінка «добре»

Високий рівень:

13,5 - 15 балів – оцінка «відмінно»;